

Arbeids- og sosialdepartementet

Oslo, 24. september 2014

Ansvarlig advokat: Camilla Selman

Referanse: G 31241.1

*Kun sendt elektronisk
til postmottak@asd.dep.no.*

MERKNADER TIL HØRINGSNOTAT

Det vises til Arbeids – og sosialdepartementets høringsnotat av juni 2014 ”Høring om endringer i arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid”.

Advokatfirmaet Hjorts arbeidsrettsavdeling bistår et stort spekter av ulike arbeidsgivere, men også mange arbeidstakere. På grunnlag av den erfaringen vi har opparbeidet oss med arbeidstidsreglene ønsker vi å komme med noen merknader til departementets høringsnotat.

Departementet foreslår i høringsnotatet pkt. 5 en utvidelse av Arbeidstilsynets adgang til å godkjenne alternative arbeidstidsordninger. Vi er i utgangspunktet positive til dette, men ønsker å påpeke at dersom man skal oppnå målsetningen om større fleksibilitet så forutsetter det at Arbeidstilsynet *benytter dispensasjonshjemlene*.

Arbeidstilsynet har i dag en hjemmel i aml. § 10-5 tredje ledd til å samtykke til ordninger med gjennomsnittsberegning av arbeidstid som innebærer en samlet arbeidstid på inntil 13 timer per døgn. Arbeidstilsynet har imidlertid etablert en fast praksis hvor man ikke gir tillatelse til arbeid i mer enn 10 (i enkelte tilfeller 10,5) timer per døgn, selv om både arbeidstakerne lokalt og arbeidsgiver ønsker lengre arbeidsdager.

Bilag 1 Brev fra Arbeidstilsynet til advokatfirmaet Hjort av 27. september 2013 (anonymisert)

Arbeidstilsynets praktisering av bestemmelsen medfører at hjemmelen i aml. § 10-5 tredje ledd i svært liten grad bidrar til økt fleksibilitet. Arbeidsdager på inntil 10 timer kan allerede avtales mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte i virksomhet som er bundet av tariffavtale, se aml. § 10-5 annet ledd. Arbeidstilsynets restriktive praksis medfører at det kun er gjennom avtale med fagforening med innstillingsrett at det lovlig kan etableres arbeidstidsordninger som innebærer at det arbeides mer enn 10 timer per døgn. Virksomheter uten slik fagforening har således ingen mulighet til lovlig å ha arbeidstidsordninger som innebærer mer enn 10 (10,5) timer arbeid per døgn. Vår erfaring er at mange arbeidstakere og arbeidsgivere har et behov og et ønske om å kunne avtale slike ordninger.

Departementet legger også frem et forslag til endringer i reglene om arbeid på søn- og helgedager i § 10-8 og § 10-10. I dag kan arbeidsgiver og arbeidstaker avtale gjennomsnittsberegning av søn- og helgedagsarbeidet, slik at arbeidstaker i gjennomsnitt har arbeidsfri annenhver søn- og helgedag over en periode på 26 uker. Etter departementets forslag fjernes imidlertid gjeldende grense for antall søn- og helgedager som kan arbeides etter hverandre ved slik avtale. Forslaget innebærer blant annet at det maksimalt kan arbeides 13 søndag på rad, mot to i dag. I gjennomsnitt skal imidlertid arbeidstakeren ha arbeidsfri annen hver søn- og helgedag.

Som kjent starter søndagsdøgnet kl 18.00 lørdag, jf. aml. § 10-10 første ledd. Regelen om at arbeidstaker skal ha arbeidsfri i gjennomsnitt annen hver søn- og helgedag innebærer således at arbeidstakere også skal ha fri annen hver lørdag kveld. Selv om departementets forslag vedtas, slik at det kan arbeides flere lørdagskvelder på rad, skaper dette store utfordringer for virksomheter som har størstedelen av omsetningen i helgene, som for eksempel restauranter, barer, puber og kafeer. Slike virksomheter har behov for høyest bemanning fredag og lørdag kveld, og lavere bemanning andre dager. Dersom alle ansatte skal ha fri i gjennomsnitt annen hver lørdag kveld må man operere med svært mange ansatte i svært små stillingsbrøker for å få turnusen til å gå opp. Arbeidstilsynet har etter dagens regler ingen dispensasjonsadgang, og det kan heller ikke lokalt avtales andre ordninger. Kun fagforening med innstillingsrett kan fravike alle regler om søndagsarbeid, jf. aml. § 10-12 fjerde ledd.

Etter vårt syn bør departementet vurderer å endre definisjonen av søndagsarbeid, eventuelt åpne opp for lokale avtaler om at søndagsdøgnet defineres i samsvar med vanlig språkbruk slik at søndagen starter og slutter ved midnatt. En slik endring ville gjøre det betydelig enklere for utelivsbransjen å legge opp lovlige turnuser uten å benytte seg av svært mange ansatte i svært små stillingsbrøker. Man vil da i stedet kunne benytte færre ansatte med høyere stillingsbrøk, noe som normalt vil være en fordel både for arbeidstakerne og arbeidsgiver.

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet Hjort DA, Arbeidslivsavdelingen

Camilla Selman

Partner

Møterett for Høyesterett

cse@hjort.no

VÅR DATO
27.09.2013

DERES DATO
22.08.2013

VÅR SAKSBEHANDLER
Stein Indsetviken tlf 948 65 561

VÅR REFERANSE
2013/27383 176096/2013
DERES REFERANSE
M 592875.1

Bilag...f..

Advokatfirmaet Hjort DA
Pb 471 Sentrum
0105 OSLO

Att. Camilla Selman

DISPENSASJON FRA ARBEIDSTIDSBESTEMMELSENE – ARBEIDSMILJØLOVEN § 10-5 TREDJE LEDD – DELVIS AVSLAG

Det vises til søknad av 22.08.2013 med vedlagt dokumentasjon.

Søknaden gjelder gjennomsnittsberegning av arbeidstiden for snekkere ansatt i er entreprenørselskapet i konsernet og engasjeres av utbyggerselskapene som generalentreprenør for oppføring av bygg.

har for tiden 86 ansatte, hvorav 53 snekkere som arbeider i produksjonsgrupper fordelt på fagområder. Snekkerne arbeider aldri alene og avgjør selv hvordan de vil legge opp arbeidstiden innenfor virksomhetens rutiner.

Alle snekkerne er bosatt i Sverige og ønsker derfor å arbeide intensivt i uken for å kunne få langhelg hjemme.

Arbeidstidsordningen som ønskes benyttet innebærer arbeidsperioder med utstrekking på 13 timer hvorav 1,5 time pauser på mandag, tirsdag og onsdag. Torsdag strekker arbeidsperioden seg over seks timer, hvorav 0,5 time pause, slik nærmere beskrevet i søknaden.

Arbeidstidsordningen er drøftet med de ansattes representant. Det vises til fremlagt referat fra drøftelsesmøte 20.06.2013 hvor det fremgår at snekkerne ønsker arbeidstidsordningen.

Det er foretatt en risikovurdering av arbeidstidsordningen.

Arbeidstilsynet bemerker:

Arbeidsmiljøloven åpner i § 10-5 tredje ledd for at Arbeidstilsynet kan tillate at den daglige arbeidstiden kan gå opp i 13 timer, begrenset til 48 timer i løpet av syv dager gjennomsnittsberegnet over åtte uker. Arbeidstiden skal ikke overstige grensene i lovens § 10-4 i løpet av perioder på 26 uker.

Den omsøkte arbeidstidsordningen ligger innenfor grensene i lovens § 10-5 tredje ledd.

Arbeidstilsynet har imidlertid gjennom en årrekke etablert en praksis som er strengere enn det loven åpner for. Etter Arbeidstilsynets praksis tillates det ikke arbeidsperioder som innebærer mer enn 10 (i enkelte tilfelle strukket til 10,5) timer aktivt arbeid. Denne praksisen grunner seg på den oppfatning at arbeidsperioder som strekker seg ut over dette kan være for belastende helsemessig og også medføre økt risiko for skader og er nedfelt i interne retningslinjer og praksis i klagesaker.

Arbeidsperiodene i denne saken utgjør 11,5 timer dersom pausene kan regnes som fritid, jf. arbeidsmiljøloven § 10-9 første ledd. Dette er altså også mer enn hva Arbeidstilsynets praksis åpner for.

Arbeidstilsynet har forståelse for at snekkerne ønsker å kunne arbeide intensivt for å oppnå lengre frihelger blant annet på grunn av reiseavstandene. Selv om arbeidsperiodene på det meste strekker seg over 13 timer vil det fortsatt være opp mot 11 timer som kan brukes til hvile. Det antas at interessen hos de ansatte for andre aktiviteter ved siden av arbeid og hvile er begrenset, likeså mulighetene for dette mange steder.

Arbeidstilsynet finner likevel ikke å kunne gi en tillatelse som går ut over etablert praksis. Det antas en eventuell endring av praksis mest hensiktsmessig bør skje ved avgjørelser av klagesaker eller overordnede signaler om oppmyking. Søknaden blir derfor delvis avslått.

Arbeidstilsynet er kommet til at det kan gis en tillatelse som ligger innenfor gjeldende praksis. Dersom virksomheten kan foreta nødvendige tilpasninger i arbeidstidsordningen når det gjelder lengden av daglig aktivt arbeid vil saken være løst.

Arbeidstilsynet fatter slikt vedtak:

1. Tillates å kunne benytte en arbeidstidsordning for snekkere som innebærer arbeidsperioder med utstrek inntil 13 timer, dog slik at aktivt arbeid ikke skal overstige 10,5 time i løpet av perioder på 24 timer.
2. Arbeidstiden skal ikke overstige 48 timer i løpet av perioder på syv dager, gjennomsnittsberegnet over inntil åtte uker, og i gjennomsnitt ikke overstige grensene i arbeidsmiljøloven § 10-4 over perioder på 26 uker
3. Tillatelsen gjelder frem til 31.12.2014.

Arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser for øvrig forutsettes overholdt.

Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, det vises til vedlagte rettledning.

De bes gjøre tillatelsen kjent for virksomheten og de ansattes representant.

Vennligst oppgi referansenummer 2013/27383 ved henvendelser i saken.

Med hilsen
Arbeidstilsynet Indre Østland

Bjørnar Fladsrud
tilsynsleder
(sign.)

Stein Indsetviken
seniorrådgiver
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Rettledning om klageadgang